

Budget 2025 och plan 2026–2027

Kultur- och fritidsnämnden



Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	1
MÅL	2
HÖG KVALITET	2
STOR VALFRIHET	2
HÖG ATTRAKTIVITET	2
HÖG EFFEKTIVITET	2
HÅLLBAR UTVECKLING	2
FÖRÄNDRINGAR AV MÅL.....	2
EKONOMI	2
DRIFTREDOVISNING	3
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	4
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	5
INVESTERINGAR	9
TIDSBESTÄMDA PROJEKT.....	9
ÅRLIGA ANSLAG	12
TOTALSUMMA AV INVESTERINGAR	13
RISKER	13
EKONOMISKA RISKER	13
RISKER FÖR VERKSAMHET	13
OMVÄRLDSRISKER	13
NÄMNDEN SER INGA BETYDANDE OMVÄRLDSRISKER.	13
OMVÄRLDSANALYS	13
BILAGOR	17

Inledning

Kultur- och fritidsnämnden lämnar förslag till budget för sin verksamhet.

I föreliggande budget redogörs först för kultur- och fritidsnämndens nämndmål, följt av en redovisning av kultur- och fritidsnämndens budget nedbruten på nämndens verksamheter och investeringar. Avslutningsvis presenteras en omvärldsanalys.

I budgeten är hänsyn tagen till nämndens Kultur- och fritidsplan 2022-2026. Planen anger att gemensamma inriktningar för verksamheterna är att främja hälsa, delaktighet och hållbarhet genom ett utbud som är varierat och passar i livets alla skeden. Särskilt i fokus är barns, ungas och äldres möjligheter till en aktiv fritid. Kommunen ska uppmuntra till mångfald och bredd samt till att alla ska ha råd att vara med.

Kommunen har sedan övertagandet av konstgräsanläggningarna på idrottsplatserna genomfört byten av system. Detta arbete fortsätter och efter 2025 är alla konstgrässystem utbytta. Kultur- och fritidsnämnden arbetar enligt kommunens miljö- och klimatprogram och söker därmed att anpassa val av konstgrässystem ur miljöhänseende.

För att kunna bejaka initiativ inom kulturområdet samt agera möjliggörare för ett rikt och varierat kulturutbud behöver kulturens förutsättningar förbättras. En viktig del i att skapa goda förutsättningar för ett rikt lokalt kulturliv är tillgången till ändamålsenliga lokaler och scener.

Befolkningsprognosen visar en utveckling i kommunen mot minskande antal barn och unga och fler äldre. Det kan innebära behov av förändringar och prioriteringar för att kultur- och fritidsnämnden ska ha ett utbud som är relevant och stämmer överens med aktuella behov.

Danderyds Kommun ska vara Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i. Kultur- och fritidsnämndens verksamheter har en viktig uppgift och ett stort bidrag i att förverkliga detta.

Nämndens ansvar

Kultur- och fritidsnämnden har till uppgift att främja kultur- och fritidsverksamheten i kommunen. Uppgiften innebär att samverka med och stödja de föreningar och organisationer som är verksamma i kommunen och som har en tydlig koppling till kultur och fritid. De centrala uppgifterna är:

- att vara huvudman för kommunens bibliotek, kulturskola, kultur- och programverksamhet, fritidsgårdsverksamhet och de kommunala verksamheterna i träffpunkt Enebyberg
- att fördela bidrag och stipendier till föreningar och andra lokala organisationer och aktörer
- att förvalta, ansvara för drift och skötsel och uthyrning av idrottsplatser och andra anläggningar inom nämndens ansvarsområde, samt ansvara för uthyrning av idrottshallar inom kommunala skolområden.
- att ha beställaransvaret för kommunens badanläggningar
- att förvalta och låna ut kommunens konstverk

I kultur- och fritidsnämndens verksamhet ingår den centrala administrationen som ger stöd och service till nämnden och nämndens verksamheter. Nämnden ansvarar även för den seniorverksamhet och fritidsverksamhet inom LSS för barn och ungdomar som finns i träffpunkt Enebyberg. Genom ungt fokus ansvarar nämnden för kommunens preventiva och uppsökande arbete mot ungdomar. Nämndens verksamheter är, förutom ett folkbibliotek, frivilliga verksamheter för kommunen. Folkbiblioteket regleras i bibliotekslagen.

Mål

Kultur- och fritidsnämnden har sex framtagna nämndmål kopplade till fem strategiområden:

Hög kvalitet

- I kommunen finns kultur- och fritidsaktiviteter med hög kvalitet för alla invånare med fokus på barn, ungdomar och äldre.

Stor valfrihet

- Kultur- och fritidsnämnden skapar förutsättningar för ett rikt och levande föreningsliv och för aktiviteter som attraherar, inspirerar och utgår från invånarnas efterfrågan.

Hög attraktivitet

- Kultur- och fritidsnämnden främjar barns, ungdomars samt äldres hälsa.
- Kultur- och fritidsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Hög effektivitet

- Kultur- och fritidsnämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt med högt deltagande.

Hållbar utveckling

- I kommunen bedrivs kultur- och fritidsaktiviteter med så liten påverkan på klimat och miljö som möjligt.

Förändringar av mål

Nämnden föreslår inga förändringar av målen.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens budget år 2025 uppgår till 123,1 miljoner kronor (netto). Nämndens nettokostnader ökar med 6,5 miljoner kronor jämfört budget 2024. Nettokostnadsökningen 2025 beror främst på ökade kostnader för att kultur- och fritidsnämnden har övertagit ansvaret för uthyrning av idrottshallar inom det kommunala skolområdet men även på ökade kapitalkostnader.

Avgifterna för 2025 inom nämndens verksamhetsområden föreslås i huvudsak oförändrade men avgifterna för nyttjande av Mörbybadet kommer att justeras upp. Samtliga avgifter framgår av bilaga 1. Anslaget för kontanta bidrag till idrotts- och kulturföreningar samt fristående musikskolor föreslås oförändrat på 2024 års nivå. Nämnden konstaterar att det viktigaste stödet till föreningslivet utgörs av de lokaler och planer som föreningslivet kan nyttja till subventionerat pris.

Kultur- och fritidsnämndens anslag räknas jämfört år 2024 upp med 1 procent för pris- och löneökningar vilket motsvarar 1,2 miljoner kronor. Till detta kommer nedanstående justeringar jämfört budget 2024:

- Tillägg om 4,0 miljoner kronor som kompensation för övertagande av idrottshallar inom det kommunala skolområdet.
- Tillägg om 1,4 miljoner kronor för ökade kapitalkostnader.
- Avdrag om 0,8 miljoner kronor för minskade investeringskostnader till driftbudgeten.
- Tillägg om 1,0 miljoner kronor för ökade kostnader för personalomkostnadspålägg.

BUDGET OCH PLAN

- Avdrag om 0,3 miljoner kronor för lägre hyreskostnader som ett resultat av ny hyresmodell. I beräkningarna ingår full kompensation för ökad hyra av Djursholms ridhus som ökar från 4,4 miljoner kronor till 6,1 miljoner kronor. Nämnden avser att omvandla del av denna kostnad till ett föreningsbidrag.

Efter uppräknings av anslag samt gjorda justeringar enligt direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027 blir budget (netto) 123,1 miljoner kronor för år 2025 samt 124,2 miljoner kronor för år 2026 och 126,1 miljoner kronor för år 2027.

Tabellen visar nämndens nettokostnader och förändringar för åren 2023 - 2027.

Kultur- och fritidsnämnden (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nettokostnader (mnkr)	-102,6	-116,6	-116,6	-123,1	-124,2	-126,1
Förändring (mnkr)		-14,0	0,0	-6,5	-1,1	-1,9
Förändring (%)		14%	0%	6%	1%	2%

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter och kostnader för åren 2023 - 2027.

Kultur- och fritidsnämnden (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter	18,1	17,0	17,0	20,7	20,2	20,5
Kostnader	-120,7	-133,6	-133,6	-143,8	-145,4	-148,2
Sparkrav	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,6
Nettokostnader	-102,6	-116,6	-116,6	-123,1	-124,2	-126,1

Kultur- och fritidsnämndens beräknade intäkter för 2025 uppgår till totalt 20,7 miljoner kronor där 66 procent utgör intäkter för uthyrning av idrottshallar och –planer till skolor, föreningsliv och övriga intressenter. Den näst största posten 13 procent avser kulturskolans elevavgifter därefter kommer intäkter från koncessionsavtal avseende verksamhetsdrift av Mörbybadet som utgör 10 procent av intäkterna.

För 2025 beräknas intäkterna öka med 3,7 miljoner kronor. Ökningen beror på helårseffekter av såväl övertagandet av ansvar för uthyrning av idrottshallar inom det kommunala skolområdet som upphandling av tjänstekoncession för driften av Mörbybadet.

För planeringsperioden beräknas intäkterna minska med 0,5 miljoner kronor 2026 för att sedan öka med 0,3 miljoner kronor 2027. Minskningen 2026 beror främst på att antalet deltagare beräknas minska i fritidsträffens och kulturskolans verksamheter.

Kultur- och fritidsnämndens bruttokostnader för 2025 uppgår till totalt 143,8 miljoner kronor där den största posten om 33 procent utgörs av löner och den näst största 30 procent avser lokalhyror. Övriga kostnader utgör 23 procent och omfattar några större poster om totalt 17,2 miljoner kronor såsom kontanta föreningsbidrag, el och vatten, tjänster och fördelade kostnader via kommunledningskontoret samt driftkostnader i samband med investeringsutgifter.

För år 2025 beräknas bruttokostnaderna att öka med 10,2 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att kostnaderna för lokalhyror ökar med 9,0 miljoner. Anledningen är övertagandet av idrottshallar inom det kommunala skolområdet samt att hyreskostnaden för Mörbybadet i samband med den förnyade upphandlingen överförs till kultur- och fritidsnämnden.

För planeringsperioden ökar bruttokostnaderna med 1,6 miljoner 2026 och ytterligare 2,8 miljoner för 2027. Ökningarna beror på att pris- och löner har räknats upp enligt

BUDGET OCH PLAN

planeringsdirektiv för budget samt att kapitalkostnaderna ökar. Beräkningarna bygger på att verksamheten i stort planeras fortgå i ordinarie omfattning.

Budgetförutsättningarna för 2025 innebär att kultur- och fritidsnämndens verksamhet kan bedrivas inom ram. För planeringsperioden 2026 och 2027 tyder preliminära beräkningar på att verksamheterna kan behöva genomföra besparingar om cirka 1,0 miljoner kronor för 2026 och ytterligare 0,6 miljoner kronor för 2027. Av naturliga skäl är osäkerheten större för planeringsperioden 2026 och 2027. Eftersom kultur- och fritidsnämnden övertar idrottshallar inom det kommunala skolområdet från 1 augusti 2024 finns viss osäkerhet beträffande såväl intäkter som kostnader som relaterar till uthyrning av idrottshallar.

Kostnader fördelade på kostnadslag

Tabellen visar kostnader fördelade per kostnadslag för åren 2023 - 2027.

Kultur- och fritidsnämnden (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Anslag	-101,6	-114,6	-114,6	-121,9	-123,7	-125,4
Investeringsutgift drift	-1,0	-2,0	-2,0	-1,2	-0,5	-0,7
Nettokostnader	-102,6	-116,6	-116,6	-123,1	-124,2	-126,1
Varav kapitalkostnader	-13,0	-18,8	-18,8	-20,2	-20,8	-21,3

År 2025 ökar kultur- och fritidsnämndens anslag med totalt 7,3 miljoner kronor, varav cirka 2,2 miljoner kronor avser pris- och löneökningar samt justerat personalomkostnadspålägg. Övertagande av idrottshallar inom det kommunala skolområdet innebär ett tillägg om 4,0 miljoner kronor och ny hyresmodell ett avdrag om 0,3 miljoner kronor. Kapitalkostnaderna ökar med 1,4 miljoner kronor.

Kapitalkostnaderna ökar främst till följd av ett fortsatt utbyte av konstgrässystem där några konstgräsplaners status gör att utbyte kommer att ske innan full avskrivning skett. Därmed ingår kostnader för utranering om cirka 0,7 miljoner kronor under 2025. Kapitalkostnaderna har beräknats utefter uppskattad aktiveringstidpunkt för respektive projekt samt en övergripande bedömning om respektive projekts avskrivningstid. Svårigheter föreligger då andel av ingående komponenter inte fullt ut är kända i dagsläget.

Kultur- och fritidsnämndens investeringskostnader till driftbudgeten minskar med 0,8 miljoner kronor år 2025. Kostnader om 1,2 miljoner kronor avser kostnader för rivning och deponi av konstgräs i samband med utbyte av konstgrässystem på Danderydsvallens två planer samt en plan på Stockhagens IP. Under 2026 avser de 0,5 miljoner kronorna kostnader för rivning av den tidigare curlinglängan på Stockhagens IP. För 2026 avser kostnaderna om 0,7 miljoner kronor rivning och deponi av gamla belysningsstolpar i samband med byte av stolpar och armaturer i Rinkebyspåret.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar nettokostnad per verksamhet för åren 2023 - 2027.

Nettokostnad per verksamhet (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nämnd och förvaltning		-6,4	-6,4	-7,0	-7,4	-7,8
Idrotts- och fritidsanläggningar		-45,5	-45,5	-47,4	-47,5	-48,4
Ungt fokus		-13,8	-13,8	-14,2	-14,8	-15,0
Bibliotek		-18,0	-18,0	-18,8	-19,1	-19,5
Kulturskola		-9,3	-9,3	-9,9	-10,2	-10,4
Förenings- och kulturstöd		-23,6	-23,6	-25,8	-26,2	-26,6
Sparkrav		0,0	0,0	0,0	1,0	1,6
Nettokostnader	-102,6	-116,6	-116,6	-123,1	-124,2	-126,1

I samband med nytt budgetår 2024 genomfördes en översyn av organisationen. Förvaltningen konstaterade att viss uppdatering kunde bidra till ökad tydlighet i den ekonomiska uppföljningen samt bättre spegla enhetschefernas uppdrag. Genomförda förändringar gör att kostnadsjämförelser med år 2023 på enhetsnivå inte blir relevanta.

Nämndens verksamheter har olika förutsättningar där bland annat andel löne- och hyreskostnader skiljer sig stort, men även hur bundna de övriga kostnaderna är i exempelvis avtal. Fördelning av nettobudgetram på verksamhetsnivå grundar sig därmed inte på en generell uppräknings utan genom en aktiv budgetprocess i syfte att ge adekvata förutsättningar till respektive verksamhet. Detta medför att den procentuella uppräknings av nettobudgetram skiljer sig åt mellan verksamheterna.

Budgetprocessen ligger tidigt. En större del av innevarande år 2024 är fortfarande i prognosstadiet. Ovanstående ramfördelningar på verksamhetsnivå kan komma att förändras i samband med att den detaljfördelade budgeten utarbetas under hösten 2024. Detta kan medföra senare beslut i kultur- och fritidsnämnden om att göra omfördelningar mellan verksamheterna.

Nämnd och förvaltning

Budget 2025 för nämnd och förvaltning ökar med 0,6 miljoner kronor. Förändringen beror dels på ökade kostnader för löner och arvoden om 0,3 miljoner kronor samt kapitalkostnader som avser ännu ej fördelade investeringsmedel. Dessa kapitalkostnader kommer senare att fördelas ut till respektive verksamhet, men påverkar i detta skede nämnd och förvaltning med tillkommande 0,3 miljoner kronor för 2025 samt ytterligare 0,3 miljoner kronor för vardera 2026 och 2027.

De totala kostnaderna för 2025 uppgår till 7,0 miljoner kronor och utgörs främst av kostnader för löner och arvoden som uppgår till 59 procent. Den näst största posten är internt fakturerade kostnader för kommunledningskontorets tjänster som motsvarar 31 procent.

Preliminär budgetram för 2025 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 3,0 vilket är oförändrat jämfört 2024.

Idrotts- och fritidsanläggningar

För idrotts- och fritidsanläggningar ökar budgeten 2025 med 1,9 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att hyran ökar för Djursholms ridhus om 1,7 miljoner kronor samt tillkommande kapitalkostnader om 1,2 miljoner kronor. Minskade investeringskostnader som ligger i driftbudgeten påverkar positivt med 0,8 miljoner kronor.

BUDGET OCH PLAN

För 2026 ligger nettobudgeten i princip på en oförändrad nivå med en ökning om 0,1 miljoner kronor. Den svaga ökningen beror på att investeringskostnader som ligger i driftbudgeten minskar med 0,7 miljoner kronor. Kapitalkostnaderna ökar med 0,3 miljoner kronor och uppräkningsar sker enligt budgetdirektiv. År 2027 beräknas budgeten öka med 0,9 miljoner kronor vilket beror på att samtliga kostnader och intäkter har räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna för 2025 uppgår till 54,8 miljoner kronor och består främst av kapitalkostnader som utgör 35 procent. Kostnader för löner, lokalhyror och övrigt är lika stora och utgör drygt 20 procent vardera. Övriga kostnader inkluderar några större enskilda kostnadsposter om 11,1 miljoner kronor som består av el och vatten, reparationer och mindre underhåll samt driftkostnader för investeringsprojekt.

Intäkterna för 2025 uppgår till 7,4 miljoner kronor där 65 procent utgörs av planhyror och 27 procent av intäkter från tjänstekoncession av drift av simhallen. För planperioden har intäkterna räknats upp enligt budgetdirektiv.

Preliminär budgettram för 2025 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 17,50 vilket är oförändrat jämfört 2024.

Ungt Fokus

För ungt fokus ökar budgeten 2025 med 0,4 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att intäkterna på fritidsträffen minskar till följd av minskat deltagarantal. För planeringsperioden har kostnader och intäkter räknats upp enligt budgetdirektiv vilket beräknas öka nettokostnaden för 2026 med 0,6 miljoner kronor och för 2027 med 0,2 miljoner kronor.

Den totala kostnaden för 2025 uppgår till 15,6 miljoner kronor och består främst av lönekostnader som utgör 71 procent. Den näst största posten är lokalhyror som utgör 16 procent.

Intäkterna för 2025 uppgår till 1,4 miljoner kronor där 58 procent avser ersättning från socialnämnden för den inskrivna LSS-verksamheten fritidsträffen med 2,5 deltagare i snitt under året. Den näst största posten 32 procent utgörs av intäkter från cafeteriaförsäljning till självkostnadspris.

Preliminär budgettram för 2025 innebär i stort verksamhet i oförändrad omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 17,41 att jämföra med 18,74 under 2024. Minskningen beror på en anpassning till färre deltagare i den inskrivna verksamheten fritidsträffen.

Bibliotek

För biblioteket ökar budgeten 2025 med 0,8 miljoner kronor. Ökningen beror på kompensation för pris- och löneökningar varav kostnader för hyror utgör merparten 0,5 miljoner kronor. För planeringsperioden har kostnader och intäkter räknats upp enligt budgetdirektiv vilket beräknas öka nettokostnaden för 2026 med 0,3 miljoner kronor och för 2027 med 0,4 miljoner kronor.

Den totala kostnaden för 2025 uppgår till 19,1 miljoner kronor och utgörs främst av lönekostnader som motsvarar 45 procent. Den näst största posten är lokalhyror som utgör 37 procent. Övriga kostnader inkluderar några större enskilda poster såsom medier, biblioteksdatasystem samt fakturerade tjänster från kommunledningskontoret.

Intäkterna för 2025 uppgår till 0,3 miljoner kronor och avser huvudsakligen avgifter för kopiering och utskifter samt fjärrlåne- och påminnelseavgifter.

Utöver anslagen i budget erhåller biblioteket riktade statsbidrag från Statens kulturråd. De två senaste boksluten visar att biblioteket i snitt nyttjat cirka 0,6 miljoner kronor årligen. Dessa medel är idag en förutsättning för såväl verksamhetsutveckling som personalens kompetensutveckling.

Preliminär budgetram för 2025 innebär verksamhet i ordinarie omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 13,18 på helåret att jämföras med 13,20 för 2024.

Kulturskola

För kulturskolan ökar budgeten med 0,6 miljoner kronor. Ökningen beror på kompensation för pris- och löneökningar som utgör 0,3 miljoner kronor. Därtill kommer att fakturerade elevavgifter beräknas minska med 0,3 miljoner kronor. Intäkterna justerats ned mot bakgrund av att antalet barn och unga i åldersgruppen har och fortsätter att minska. Personalkostnaderna är svåra att matcha motsvarande eftersom hänsyn måste tas till att undervisande pedagoger har sina respektive expertisområden och inte rakt av kan ersätta varandra. För planeringsperioden har kostnader men ej intäkter räknats upp enligt budgetdirektiv vilket ökar nettokostnad för 2026 med 0,3 miljoner kronor och för 2027 med 0,2 miljoner kronor.

Den totala kostnaden för 2025 uppgår till 12,7 miljoner kronor och består främst av lönekostnader som utgör 81 procent. Den näst största posten är övriga kostnader som utgör 10 procent och huvudsakligen består av fakturerade kostnader för kommunledningskontorets tjänster, licenskostnader, kapitalkostnader samt övriga verksamhetskostnader.

Intäkterna för 2025 beräknas uppgå till 2,8 miljoner kronor och består främst av fakturerade elevavgifter. Bildningsförvaltningen föreslår ingen höjning av avgifterna eftersom man önskar tillgängliga kulturskolans utbud för alla.

Utöver anslagen i budget erhåller kulturskolan riktade statsbidrag från Statens kulturråd. De två senaste boksluten visar att kulturskolan i snitt nyttjat cirka 0,8 miljoner kronor årligen. Dessa medel är idag en förutsättning för såväl verksamhetsutveckling som personalens kompetensutveckling.

Preliminär budgetram för 2025 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 14,56 vilket är oförändrat jämfört budget 2024.

Förenings- och kulturstöd

För förenings- och kulturstöd ökar budgeten med 2,2 miljoner kronor. Ökningen beror på helårseffekt av övertagande av idrottshallar inom skolområdet och påverkar samtliga kostnader samt hyresintäkter. Det kontanta föreningsbidraget liksom avgifter för att hyra lokaler föreslås ligga på en oförändrad nivå jämfört 2024. För planeringsperioden har uppräknings gjorts enligt budgetdirektiv vilket beräknas öka nettokostnaden med 0,4 miljoner kronor årligen för 2026 och 2027.

Den totala kostnaden för 2025 uppgår till 34,7 miljoner kronor och består främst av lokalhyror som utgör 59 procent. Den näst största posten är övriga kostnader som utgör 34 procent och huvudsakligen avser kontanta föreningsbidrag, lokalvård, rondering av idrottshallar samt åtgärder i lokaler som åligger hyresgäst enligt gränsdragningslista.

Intäkterna för 2025 uppgår till 8,9 miljoner kronor och avser till all väsentlighet uthyrning av tider i idrottshallar till skolor på skoltid och föreningar samt övriga intressenter på föreningstid.

BUDGET OCH PLAN

Preliminär budgetram för 2025 innebär ett helt verksamhetsår med utökat ansvar för uthyrning av fler idrottshallar till såväl interna som externa hyresgäster. Samtliga kontanta bidrag till föreningar och fristående musikskolor föreslås ligga oförändrade jämfört 2024. Antal årsarbetare budgeteras till 3,25 på helåret att jämföras med 3,11 för 2024. Förändringen avser helårseffekt av den tillkommande tjänsten under 2024 avseende föreningsstöd och lokalbokning.

Investeringar

Kultur- och fritidsnämnden föreslår en investeringsbudget för 2025 om 22,5 miljoner kronor. För planeringsperioden föreslås 16,5 miljoner kronor för 2026 och 13,5 miljoner kronor för 2027.

Nedan följer sammanställningar med kommentarer till pågående samt föreslagna investeringsprojekt för åren 2023 till och med 2027.

Tidsbestämda projekt

Tabellen visar beslutade projekt för åren 2023 - 2027.

Beslutade projekt (mnkr)	Genomförande-beslut	Utfall t.o.m. 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Beslutad total-budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
8835, Servicebyggnad Enebybergs IP	N/A	5,4	17,1	1,5	0,0	0,0	24,0	24,0	2025
8848, Belysning planer	N/A	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	2023
8849, Luftsluss ishall Stockholm	N/A	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	N/A
8851, Luftavfuktare ishallar	N/A	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	1,1	2023
8852, Larm Stockholm	N/A	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	2023
8853, Byte konstgrässystem Enebyberg och Stockholm	N/A	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	6,9	2023
8855, Belysning fotbollsplaner Danderydsvallen	N/A	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	2024
8856, Belysning fotbollsplaner Djursholms IP	N/A	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	2024
8857, Konstgrässystem Djursholms IP	N/A	0,0	5,6	0,0	0,0	0,0	5,6	5,6	2024
8858, Konstgrässystem IP Danderyds gymnasium	N/A	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0	3,5	3,5	2024
8859, Brandskyddsåtgärder ishall Enebyberg	N/A	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8	0,8	2024
8860, Uppläggningsyta IP Danderyds gymnasium	N/A	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	2024
8854, Förvärv kontsgräsanläggningar	N/A	20,4	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	20,4	2023
Nettoutgifter		35,3	28,8	1,5	0,0	0,0	72,2	65,6	

8835, Servicebyggnad Enebybergs IP -Projektet avser att riva och ersätta befintlig servicebyggnad från 70-talet. Till följd av tidigare marknadsläge med stigande inflation, höga materialpriser och brist på material försenades projektet och behov av utökad budgetram konstaterades. Kommunstyrelsen beslutade 2 oktober 2023 att omdisponera 4,0 miljoner kronor från projekt "Byte av konstgrässystem" till projekt "Ny servicebyggnad på Enebybergs IP". Den totala projektbudgeten uppgår nu till 24 miljoner kronor. Vid bokslut för 2023 återstår 18,6 miljoner kronor i projektet som överförs till 2024 och 2025. Under 2024 beräknar projektet att nyttja 17,1 miljoner. För rivning, deponi samt bodetablering med flera som kommer att ske under 2024 finns driftbudget om 1,3 miljoner kronor. Projektet beräknas klart under våren 2025 då 1,5 miljoner kronor planeras för avslutande.

8848, Belysning planer -Byte till LED-belysning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Ingår som beslutad åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet. Avser ursprungligen fem fotbollsplaner på Stockholm IP, Danderydsvallen och Djursholms IP. Nödvändiga omprioriteringar gjorde att utbyten på Danderydsvallen och Djursholms IP har flyttats till 2024. Under 2023 genomfördes utbyten på Stockholm IP, Danderyds gymnasiums IP samt elljusspåret i Rinkeby. Projektet är avslutat med en positiv avvikelse om 0,1 miljoner kronor.

8849, Luftsluss ishall Stockholm -Projektet omfattar 1,7 miljoner kronor och innebär att bygga en luftsluss in till ishallen för ismaskinen. Projektet kommer inte att genomföras 2024. Omprioriteringar kommer att ske i samband med budget 2025.

8851, Luftavfuktare ishallar -Befintliga luftavfuktare har ersatts med nya som har större kapacitet och förbrukar cirka 25 procent mindre el vid samma effekt. Ingår som beslutat åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet. Projektet är avslutat med en negativ avvikelse om 0,2 miljoner kronor.

8852, Larm Stockhagen -Installation av centralt utrymningslarm för ishall, café och servicebyggnad. Projektet är avslutat inom ram.

8853, Byte konstgrässystem -Utbyte av konstgräs på två planer på Enebybergs IP samt två planer på Stocksund IP. Projektet blev mer förmånligt tack vare att vald leverantör såväl producerar som installerar konstgräs. Projektet är avslutat med en positiv avvikelse om 0,5 miljoner kronor.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar enligt kommunens miljö- och klimatprogram och söker därmed att anpassa val av konstgrässystem ur miljöhänsen. Då behov och önskemål om året runt spel finns har dock de två 11-spelsplanerna konstgrässystem med gummigranulat. För de två mindre 7-spelsplanerna har granulatfritt system installerats vilket minskar behovet av gummigranulat med cirka 100 ton.

8855, Belysning fotbollsplaner Danderydsvallen -Byte till LED-belysning samt styrning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Avser byte på en fotbollsplan på Danderydsvallen. Projektbudget 0,5 miljoner kronor.

8856, Belysning fotbollsplaner Djursholms IP - Byte till LED-belysning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Avser belysning på 9- och 11-spelplanerna på Djursholms IP. Projektbudget 1,0 miljoner kronor.

8857, Konstgrässystem Djursholms IP -Byte av konstgrässystem på 5-, 9- och 11-spelplanerna på Djursholms IP. Planerna för 5 och 9-spel kommer att få infill med sand och bli fria från mikroplastgranulater. Planen för 11-spel kommer även fortsättningsvis att ha granulat av återvunnet gummi (SBR). Projektbudget om 5,6 miljoner kronor. Driftkostnader om 0,5 miljoner kronor tillkommer för rivning och deponi.

8858, Konstgrässystem IP Danderyds gymnasium -Byte av konstgrässystem på 11-spelplanen på Danderyds gymnasiums idrottsplats med en projektbudget på 3,5 miljoner kronor. Av miljöhänsen övervägs att lägga system fritt från mikroplastgranulater. Driftkostnader om 0,2 miljoner tillkommer för rivning och deponi.

8859, Brandskyddsåtgärder ishall Enebyberg -Ishallen på Enebybergs IP uppfyller inte gällande krav enligt plan- och bygglagen avseende brandcellsavgränsning. Projektbudget 0,8 miljoner kronor.

8860, Uppläggningsyta IP Danderyds gymnasium -Utökning av yta för snöuppläggning på Danderyds gymnasiums idrottsplats för att minska risken för spridning av granulat vid kraftiga snöfall. Säker snöhantering är del av miljö- och klimatprogrammet för att minska mängden föroreningar till dag- och spillvattennätet. I samband med omläggning av konstgrässystem på idrottsplatsen kommer ett granulatfritt system att väljas.

8854, Förvärv konstgräsanläggningar -Kommunfullmäktige beslutade 12 december 2022 (§ 204) att kommunen skulle förvärva konstgräsanläggningarna på idrottsplatserna Danderydsvallen IP, Djursholms IP, Enebybergs IP, Stockhagen IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium. Övertagandet ägde rum 3 april 2023. Positiv avvikelse om 4,6 miljoner kronor.

BUDGET OCH PLAN

Tabellen visar föreslagna projekt för åren 2025 - 2027.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Beräknad total- budget	Beräknat slutår
Servicebyggnad Stockhagens IP	0,0	7,0	4,7	11,7	2027
Lufttätning ishall Stockhagens IP	0,0	0,8	0,0	0,8	2026
Brandskyddsåtgärder ishall Stockhagen	0,8	0,0	0,0	0,8	2025
Låssystem Stockhagens IP	0,6	0,0	0,0	0,6	2025
Belysning planer Enebybergs IP	0,0	0,8	0,0	0,8	2026
Utrymningstrappa ishall Enebyberg	0,5	0,0	0,0	0,5	2025
Lufttätning ishall Enebyberg	0,0	0,0	0,8	0,8	2027
Förvärmning luftavfuktare ishall Enebyberg	0,5	0,0	0,0	0,5	2025
Konstgrässystem Danderydsvallen	5,0	0,0	0,0	5,0	2025
Konstgrässystem Stockhagen (Jurek)	1,4	0,0	0,0	1,4	2025
Byte elstolpar Rinkebyspåret	0,0	0,0	3,0	3,0	2027
Beläggningsarbeten Enebybergs IP	2,0	0,0	0,0	2,0	2025
Meröppet biblioteket Enebyberg	0,4	0,0	0,0	0,4	2025
Uppdatering aula Danderyds gymnasium	0,5	0,0	0,0	0,5	2025
Nettoutgifter	11,7	8,6	8,5	28,8	

Servicebyggnad Stockhagens IP –Den gamla curlinglängan på Stockhagens IP rivs samt ersätts med ny byggnad. Byggnaden kommer huvudsakligen att innehålla mötesrum, mindre förråd och fasta kansli lokaler. Byggstart sommaren 2026 för färdigställande våren 2027. Den del av projektet som omfattar rivning innebär en driftkostnad. I plan för 2026 äskas därmed 0,5 miljoner kronor. Total projektbudget 11,7 miljoner kronor.

Lufttätning ishall Stockhagen –Ishallen på Stockhagen lufttätas mellan takfot och konstruktion för ökad energieffektivitet. Ingår som beslutad åtgärd för 2026 inom miljö- och klimatprogrammet. Total projektbudget 0,8 miljoner kronor.

Brandskyddsåtgärder ishall Stockhagen –Innertaket i ishallen på Stockhagen byts för ökad brandsäkerhet samt förbättrad reflektion av värme från yttertak. Total projektbudget 0,8 miljoner kronor.

Låssystem Stockhagens IP –Installation av ett elektroniskt låssystem på Stockhagens idrottsplats. Total projektbudget 0,6 miljoner kronor.

Belysning planer Enebybergs IP –Byte till LED-belysning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Befintliga stolpar är rötskadade och kommer att ersättas med nya fackverk på naturgräsplanen på Enebybergs IP. Total projektbudget 0,8 miljoner kronor.

Utrymningstrappa ishall Enebyberg –Fasaden på Enebybergs ishall öppnas upp för installation av en utrymningstrappa. Ökar säkerheten samt möjliggör större publik. Total projektbudget 0,5 miljoner kronor.

BUDGET OCH PLAN

Lufttätning ishall Enebyberg –Ishallen i Enebyberg lufttätas mellan takfot och konstruktion för ökad energieffektivitet. Ingår som beslutad åtgärd för 2027 inom miljö- och klimatprogrammet. Total projektbudget 0,8 miljoner kronor.

Förvärmning luftavfuktare ishall Enebyberg –Installation av system som möjliggör upp till 50 procent energibesparing. Beslutad åtgärd inom miljö- och klimatprogram 2025.

Konstgrässystem Danderydsvallen –Byte av konstgrässystem på 7- och 11-spelplanerna på Danderydsvallen inklusive avjämning och förstärkning av mark. Med anledning av det känsliga läget vid Nora träsk kommer det ur miljösynpunkt bästa konstgrässystem att väljas. Total projektbudget 5,0 miljoner kronor. Den del av projektet som omfattar rivning och deponi innebär en driftkostnad. I plan för 2025 äskas därmed 1,0 miljoner kronor.

Konstgrässystem Stockhagen –Byte av konstgrässystem på 7-spelplanen (Jurek) på Stockhagen. Granulatfritt konstgrässystem kommer att väljas. Total projektbudget 1,4 miljoner kronor. Den del av projektet som omfattar rivning och deponi innebär en driftkostnad. I budget för 2025 äskas därmed 0,2 miljoner kronor.

Byte elstolpar Rinkebyspåret -Byte av stolpar och armaturer samt nedgrävning av matning av el för ökad driftsäkerhet. Total projektbudget 3,0 miljoner kronor. Den del av projektet som innebär rivning och deponi innebär en driftkostnad. I budget för 2027 äskas därmed 0,7 miljoner kronor.

Belägningsarbeten Enebybergs IP –Asfaltering inom idrottsplatsens område som innebär förstärkning av bärlager inklusive bindlager och nytt slitagelager. Total projektbudget 2,0 miljoner kronor.

Meröppet Bibliotek Enebyberg -Meröppet innebär utökade öppettider utan bemanning 08:00-22:00 alla dagar. Meröppet finns redan i Stocksund och Djursholm. Projektet syftar till att söka erbjuda samma service även i Enebyberg. Kostnader avser installation av system, viss ombyggnation och dragning av el. Osäkerhet beträffande möjlighet att använda nuvarande entrén som samnyttjas med Enebykyrkan. Uppskattad projektbudget 0,4 miljoner kronor.

Uppgradering Aula Danderyds gymnasium –För att kunna bejaka initiativ inom kulturområdet samt agera möjliggörare för ett rikt och varierat kulturutbud behöver kulturens förutsättningar förbättras. Här behövs en översyn av bland annat tekniken i Danderyds gymnasiums aula. Total projektbudget 0,5 miljoner kronor.

Årliga anslag

Tabellen visar årliga anslag för åren 2023 - 2027.

Årliga anslag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
8850, Planerat underhåll byggnader idrotts- och friluftsanläggningar	2,1	4,0	4,0	4,2	4,9	2,2
9501, Inventarier maskininköp IP	1,5	1,8	1,8	2,2	1,7	1,5
9503, Inventarier utomhusidrott	0,5	0,4	0,4	0,4	0,0	0,0
9504, Inventarier övriga verksamheter KFN	0,5	0,9	0,9	2,5	1,3	1,3
Nettoutgifter	4,6	7,1	7,1	9,3	7,9	5,0

8850, Planerat underhåll idrotts- och fritidsanläggningar -Avser ett flertal åtgärder för underhåll av investeringskaraktär.

9501, Maskininköp IP -Avser inköp av arbetsmaskiner till idrottsplatserna.

9503, Inventarier utomhusidrott -Avser inventarier på idrottsplatserna.

9504, Inventarier KFN -Avser vid behov inköp av inventarier till verksamheterna.

Totalsumma av investeringar

Tabellen visar totala nettoutgifter åren 2025 - 2027.

Nettoutgifter (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Totalsumma investeringar	22,5	16,5	13,5

Risker

Ekonomiska risker

De ekonomiska riskerna ligger främst på intäktssidan och avser hyresintäkter från planer och hallar. Uthyrning av konstgräsplaner under vintertid är väderberoende och den nya situationen där nämnden från och med 1 augusti 2024 övertar uthyrning av idrottshallar inom det kommunala skolområdet innebär i detta skede en viss osäkerhet såväl positiv som negativ.

Risker för verksamhet

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026 – 2027 anger fortsatt att kultur- och fritidsnämndens budgetram netto räknas upp med 1 procent i syfte att nämnden effektiviserar verksamheten. Effektivisering innebär antingen att med minskade resurser bibehålla kvalitet och volymer eller att med oförändrade resurser öka kvalitet och volymer. Eftersom nettorammen räknas upp 1 procent samtidigt som löner och priser beräknas öka med mer än 1 procent innebär situationen att nämndens verksamhet får mindre resurser och således måste försöka bibehålla kvalitet och volymer. Beräkningar tyder på att kultur- och fritidsnämndens verksamheter kommer att behöva genomföra besparingar om cirka 1,0 miljoner kronor 2026 och ytterligare 0,6 miljoner kronor 2027.

Med minskade resurser står nämndens verksamheter inför alternativen att spara i befintliga verksamheter, effektivisera eller ta bort verksamheter.

Att spara i redan små verksamheter gör att verksamheterna blir sårbara. Verksamheterna riskerar att uppfattas som oattraktiva av såväl invånare som anställda. Ur ett invånarperspektiv erbjuds inte förväntad service ur anställdas perspektiv uppfattas verksamheten som oattraktiv med ensamarbete och bristande förutsättningar för att skapa verksamhet och tillhandahålla service.

Att ta bort verksamhet kan innebära ökad effektivitet i det fall de kvarstående eller omstrukturerade verksamheterna bättre kommer att spegla samtidens förväntningar och behov. Det kan innebära att minska lokal- och anläggningsytor och samordna personal och verksamhetsmedel till platser och tider där fler invånare kan ta del av utbudet.

Omvärldsrisker

Nämnden ser inga betydande omvärldsrisker.

Omvärldsanalys

Verksamheterna inom kultur och fritid är generellt svåra att jämföra mellan kommuner eftersom dessa är frivilliga för kommunerna och att det därmed föreligger brist på data. Ett

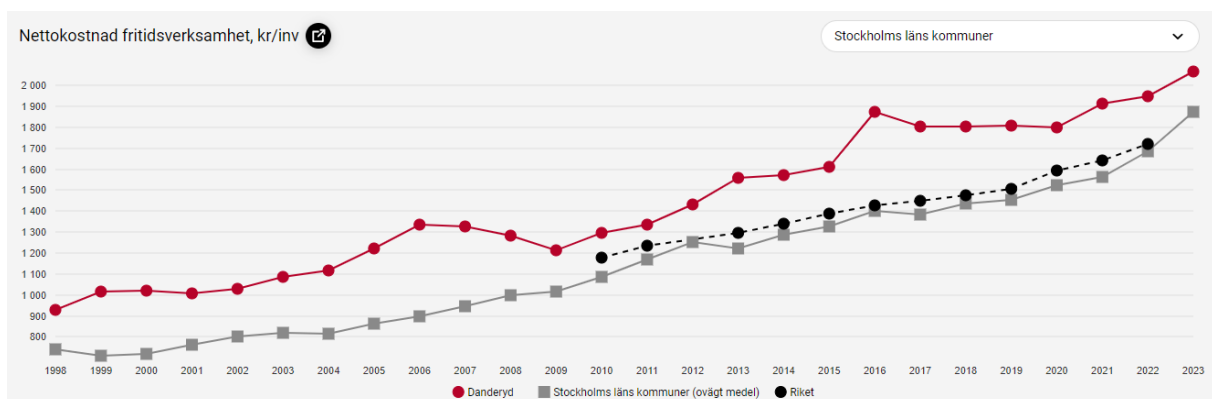
undantag är folkbiblioteken som enligt bibliotekslagen är lagstadgad verksamhet och där Kungliga biblioteket tillsammans med Statistiska centralbyrån årligen inhämtar en mängd data. Kolada har för flera kommunala verksamheter jämförande effektivitetstal. Kultur och fritid ingår inte i dessa sammanställningar eftersom underliggande data för att studera effektivitet inte finns. Däremot kan produktivitet i vissa fall studeras.

Vid jämförelser kan ett antal grundfaktorer verka jämförelsestörande. Sådana faktorer kan vara befolkningens mängd där fler invånare som delar på en nyttinghet, exempelvis en simhall, ger en lägre kostnad per invånare. Befolkningstillväxt medför initialt att nettokostnaden minskar men i ett senare skede kan tröskeeffekter uppstå där kapaciteten måste utökas och ytterligare eller större simhall byggas. Viktigt vid jämförelser är även huruvida kommunen är en regional motor eller en storstadsnära kommun som tar del av en annan kommuns större utbud. Kommunens landareal är också av avgörande betydelse då denna påverkar servicenivå och ibland även upplevd kvalitet. Ur ett invånarperspektiv kan det förväntas att den kommunala servicen finns inom rimligt avstånd.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang väljer bildningsförvaltningen att främst jämföra mot riket och Stockholms län. För största säkerhet och jämförbarhet är samtliga jämförelsetal som presenteras hämtade från kommun- och regiondatabasen, KOLADA.

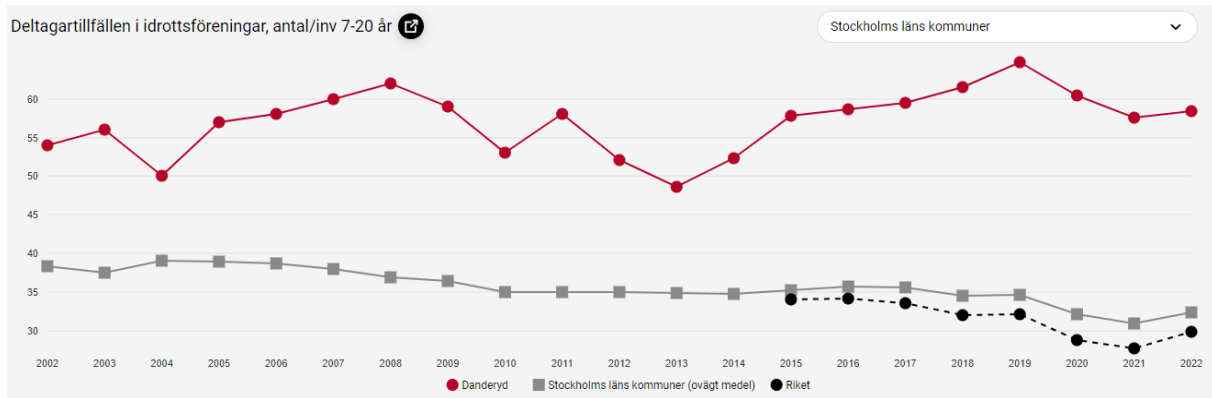
SCB gör årligen en sammanställning ”Vad kostar verksamheten i Din kommun?” där kommunens kostnadsutveckling över tid kan jämföras med andra kommuner. Förändringar i kostnadsutveckling kan innebära att lokaler byter ”huvudman” och därmed kommer att kodas på nytt sätt i redovisningen. En gymnastiksal går från skolkostnad till fritidskostnad, en aula från skolkostnad till kulturkostnad. I SCB:s jämförelsetal inkluderas även gemensamma kostnader för kommunen. Dessa kan fördelas på olika sätt beroende på organisation och ekonomisk styrning varför direkt jämförbarhet mellan kommunerna kan påverkas. En vanlig orsak till större skillnader är hur lokalkostnader fördelas samt hur internhyror prissätts. Nettokostnad är den kostnad som oftast används vid kostnadsjämförelser och visar på den finansiering av verksamheten som sker via skatter och generella statsbidrag.

Grafen nedan visar sammantagen nettokostnadsutveckling som kronor per invånare för fritidsverksamhet. Siffrorna för 2023 är än så länge preliminära och fastställs först under vecka 35.

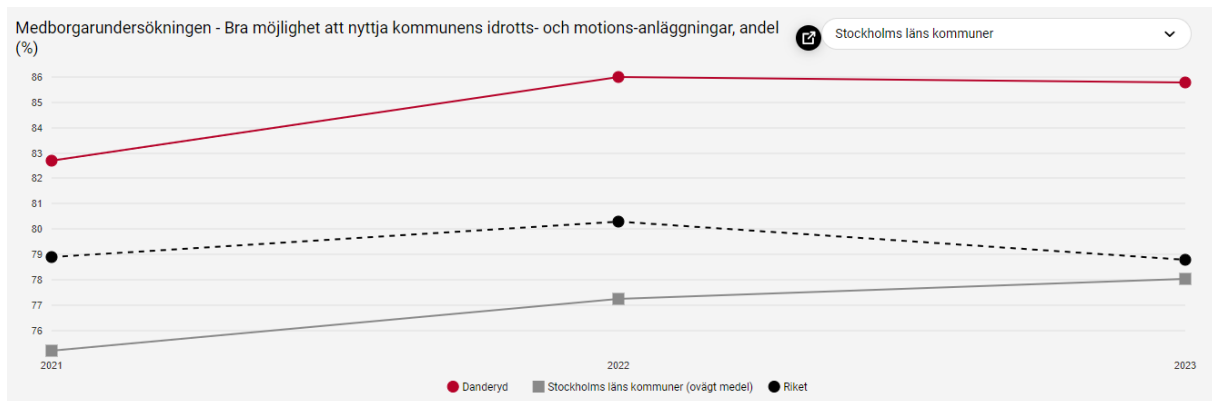


I förhållande till såväl Stockholms län som riket har Danderyd högre kostnad per invånare för fritid. Detta faktum har varit konstant och tyder på att Danderyd i förhållande till befolkningens mängd har valt en högre servicenivå. Den högre servicenivån tillsammans med ett väl fungerande föreningsliv gör att Danderyd ligger i topp enligt Riksidrottsförbundets statistik nedan när det gäller deltagartillfällen för barn och unga 7 - 20 år.

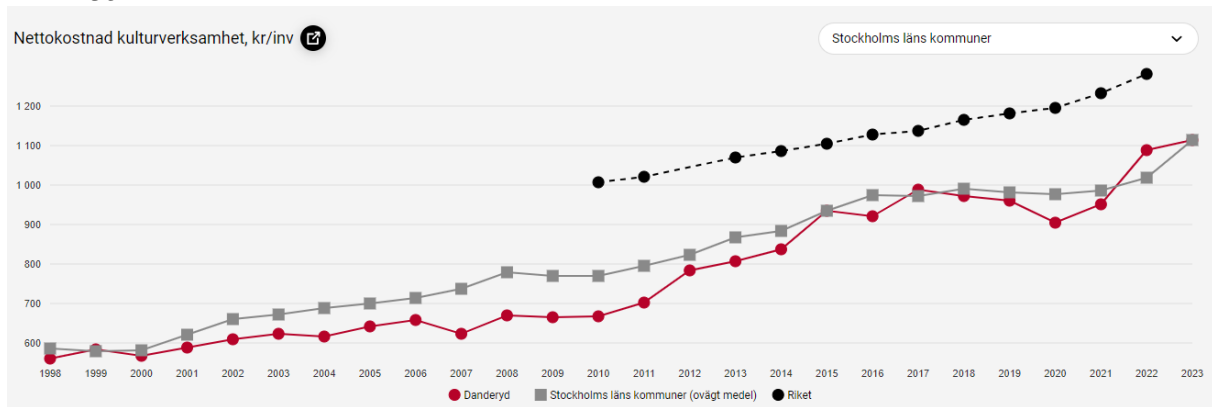
BUDGET OCH PLAN



Resultat från SCB:s Medborgarundersökning visar att invånarnas omdömen om möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar ligger på en god och hög nivå enligt nedan.

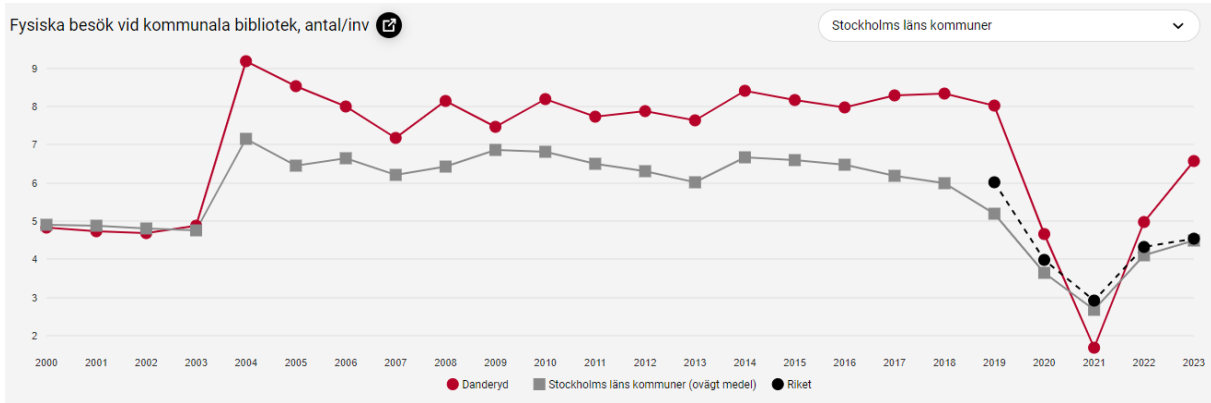


Grafen nedan visar sammantagen nettokostnadsutveckling som kronor per invånare för kulturverksamhet. Siffrorna för 2023 är än så länge preliminära och fastställs först under vecka 35.

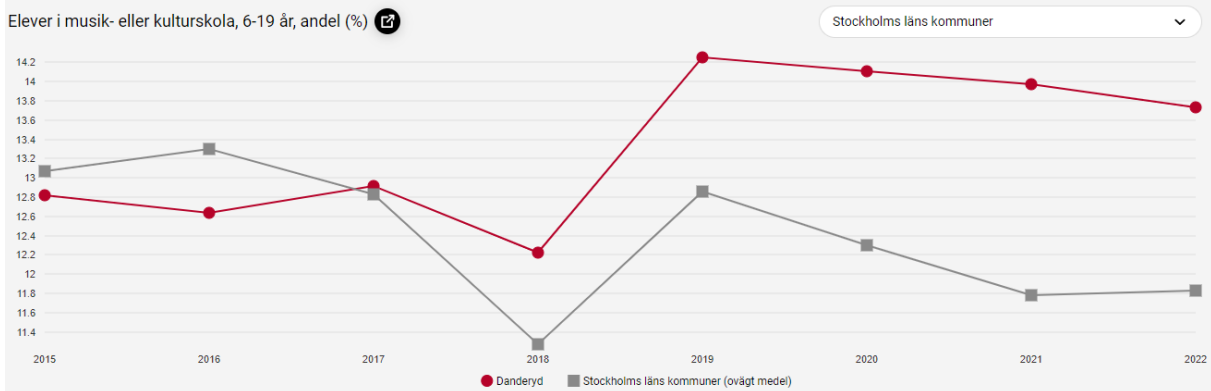


Danderyd ligger i paritet med snitt för Stockholms län, men lägre än riket. Kostnaden har ökat sedan 2021 och beror på ökade hyreskostnader för nya bibliotekslokaler i Mörby centrum. Statistik från Kungliga biblioteket nedan visar att biblioteken i Danderyd är välbesökta. Den tillfälliga nedgången 2020 till 2021 berodde på såväl pandemin som ombyggnationen av biblioteket i Mörby centrum. Danderyd ligger över såväl riket som snitt för Stockholms län.

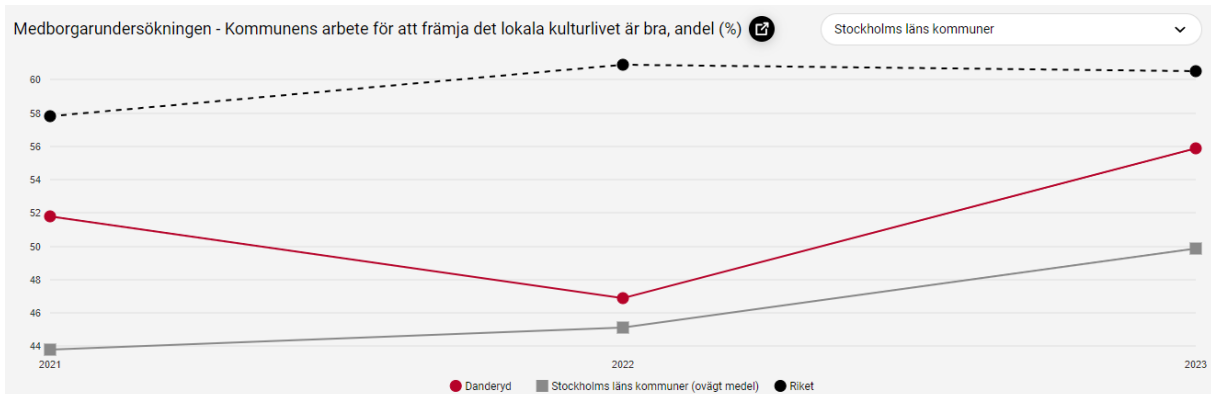
BUDGET OCH PLAN



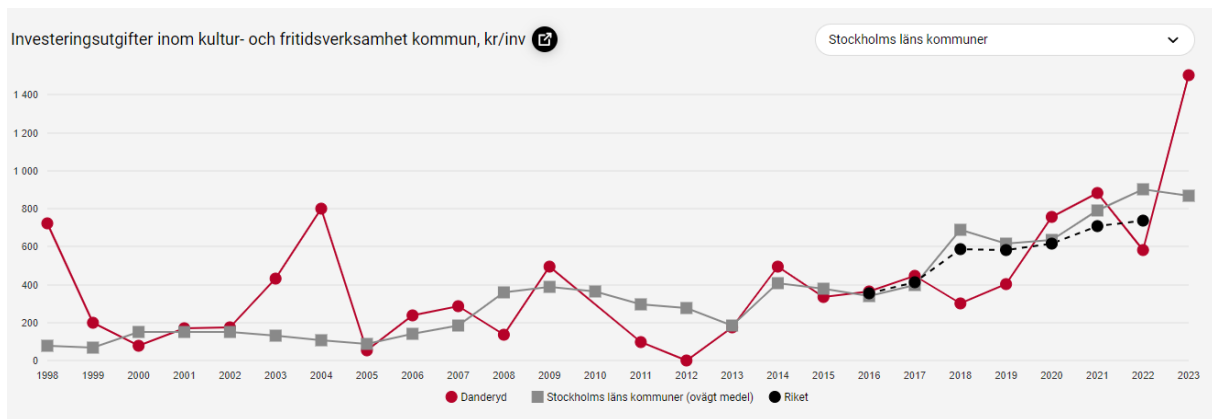
Statistik nedan från Kulturrådet visar att andel elever i musik- eller kulturskola i Danderyd ligger över snitt för Stockholms län.



Resultat nedan från SCB:s Medborgarundersökning visar att invånarnas omdömen om kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet ligger över snitt för länet. Kommunerna i Stockholms län tycks generellt sett placera sig på en lägre nivå än snitt för riket. Detta kan bero på en svårighet att konkurrera med det högkvalitativa och rika kulturutbud som finansieras av regionen och Stockholms stad.



Grafen nedan visar investeringsutgifter inom kultur- och fritidsverksamhet som kronor per invånare. Siffrorna för 2023 är än så länge preliminära och fastställs inte först under vecka 35.



I förhållande till länet och riket har ligger Danderyd väl i paritet. När man plockar ut siffror för en enskilda kommun uppvisar dessa som regel toppar och dalar mellan år medan ett snitt av flera kommuner blir en jämnare kurva. Den branta ökningen från 2022 till 2023 beror huvudsakligen på att kommunen köpte fotbollsföreningarnas konstgräsplaner.

För ytterligare analys hänvisas till bilaga 2 "Omvärldsanalys för kultur- och fritidsnämnden".

Bilagor

Bilaga 1, Förslag till avgifter 2025 för kultur- och fritidsnämnden

Bilaga 2, Omvärldsanalys för kultur- och fritidsnämnden